

Ismerjük meg a két leggyakoribb kullancsok által terjesztett betegséget

Bár már egyre többen tisztában vannak azzal, hogy a kullancsok többféle fertőzést terjeszthetnek, mégis a legtöbben a Lyme-kórtól tartanak, ha kullancscsípést észlelnek saját magukon vagy családtagjaikon. Létezik azonban egy másik, kullancs által terjesztett betegség, mely könnyen súlyossá válhat, így fontos ezen betegségek tüneteit megkülönböztetni, hiszen kezelésükben is jelentős eltérések vannak.

Az egyik leggyakoribb közönséges kullancsok által terjesztett vírusos betegség Közép-Európában, így hazánkban is, az FSME-vírus*¹ okozta kullancsencephalitis, azaz a kullancsok által terjesztett agyvelőgyulladás.² Az FSME-vírus, melynek neve németül a kora-nyári esethalmozódásra utal (Frühsommer-Meningoenzephalitis),¹ emberre általában kullancscsípéssel terjed – a vírus az élősködő nyálában található – és a fertőzöttek egy részénél súlyos, nem ritkán idegrendszeri tüneteket okozhat.³ Újabb kutatások szerint az enyhe panaszokkal átvészelt FSME-vírusfertőzés később is éreztetheti hatását, összefüggésbe hozható például tanulási nehézségekkel.⁴

Bár a betegségek nemtől és kortól függetlenül kialakulhatnak, a gyerekekre fokozottan érdemes figyelni, akik előszeretettel játszanak a szabadban, ahol könnyen felmászhat rájuk egy fertőzött kullancs, hiszen a kullancsok képesek megtapadni az ember bármely testrészén.⁵ Az FSME-vírus a fertőzött kullancs csípése után azonnal átterjedhet az emberre,⁶ míg a Lyme-kór esetében az átadáshoz szükséges, hogy a kullancs 36-48 órán keresztül folyamatosan a bőrben legyen.⁵

Az FSME-vírus által okozott agyvelőgyulladásnak gyakran nincsenek korai, könnyen látható jelei, és a betegség lefolyása általában két fázisú. Az első fázisban influenzaszerű tünetek jelentkeznek, akár egy hétig is – izomfájdalom, fejfájás, fáradékonyság és 37,5-39°C-os testhőmérséklet. Ezután kettőtíz napig tünetmentes időszak következik. A második fázisban a központi idegrendszer (agy és gerincvelő) potenciálisan súlyos fertőzése következhet be – a jelző tünetek a magas láz, fejfájás, hányinger, hányás és szédülés lehetnek.⁴

Lyme-kór esetében a kullancscsípés körül kialakuló körkörös, vörös bőrkiütés jelenik meg jellemzően három-harminc napon belül, melynek világos a közepe. Erre a betegségre inkább az úgynevezett "vándorló fájdalmak", érzészavarok a jellemzőbbek, bár a fejfájás, a hányinger, fáradékonyság is szintén gyakori szimptóma.⁷

A legfontosabb különbség, hogy míg a Lyme-kórt baktérium okozza,⁵ addig a kullancsencephalitist vírus. Ez utóbbinak nincs vírusellenes gyógyszeres terápiája, csak a tünetek kezelését célzó, támogató gyógyszeres kezelés lehetséges.⁸ A kullancsencephalitis fertőzéseknél minden harmadik esetben hosszú távú szövődmény alakulhat ki (memóriazavar, halláskárosodás,

végtaggyengesség).^{4,9} A diagnosztizált Lyme-kór általában sikeresen kezelhető antibiotikumokkal, ám a hosszú távú következményei közé tartozhatnak az ízületi gyulladások és az idegrendszeri szövődmények.⁷

A kullancsok által hordozott egyes fertőzések ellen hatékony segítség lehet a védőoltás is – bár a Lyme-kór ellen nem létezik, de az FSME-vírus ellen már évtizedek óta elérhetőek olyan védőoltások, amelyekkel az általa okozott vírusos agyvelőgyulladás és agyhártyagyulladás is megelőzhető. Ideális a kora tavasszal megkezdett oltásrend, így akár 1 hónapon belül védekezést lehet szerezni a vírus ellen.¹⁰

Referenciák:

1. FSME: Risikogebiete in Deutschland (Stand: April 2011), Epidemiologisches Bulletin 17/2011 RKI, 2. Mai 2011/Nr. 17. Elérhető: https://www.rki.de/DE/Content/Infekt/EpidBull/Archiv/2011/Ausgaben/17_11.pdf?__blob=publicationFile Utolsó megtekintés: 2022. március 16.
 2. Amicizia D et al. Epidemiology of tick-borne encephalitis (TBE) in Europe and its prevention by available vaccines. *Human Vaccines & Immunotherapeutics*. 2013;9(5):1163–1171.
 3. Országos Epidemiológiai Központ 2. Módszertani levél a kullancsok elleni védekezésről, *Epinfo* 16. évfolyam 3. KÜLÖNSZÁM 2009. május 4. <http://www.oek.hu/oek.web?to=1725,2496&nid=926&pid=1&lang=hun> Utolsó megtekintés: 2022. március 11.
 4. Kaiser R. Tick-borne encephalitis. *Infect Dis Clin North Am*. 2008;22(3):561-75.
 5. Centers for Disease Control and Prevention. Lyme Disease: Transmission. Elérhető: <https://www.cdc.gov/lyme/transmission/index.html> Utolsó megtekintés: 2022. március 16.
 6. Lindquist L, Vapalahti O. Tick-borne encephalitis. *Lancet*. 2008;371(9627):1861-71. doi: 10.1016/S0140-6736(08)60800-4.
 7. European Centre for Disease Prevention and Control. Factsheet about Borreliosis. Elérhető: <https://ecdc.europa.eu/en/borreliosis/facts/factsheet> Utolsó megtekintés: 2022. március 16.
 8. European Centre for Disease Prevention and Control. Factsheet about tick-borne encephalitis. Elérhető: <https://ecdc.europa.eu/en/tick-borne-encephalitis/facts/factsheet> Utolsó megtekintés: 2022. március 16.
 9. World Health Organization Regional Office for Europe & European Center for Disease. Tick-borne encephalitis in Europe. Elérhető: https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0010/246169/Fact-sheet-Tick-borne-encephalitis-Eng.pdf Utolsó megtekintés: 2022. március 16.
 10. Módszertani levél a 2021. évi védőoltásokról. Elérhető: https://www.antsz.hu/felso_menu/temaink/jarvany/modszertani_levelek Utolsó megtekintés: 2022. március 16.
- *FSME-vírus: Fröhnsommer-Meningoenzephalitis Virus, kullancsencephalitis vírus

Pfizer Gyógyszerkereskedelmi Kft.
1123 Budapest, Alkotás u. 53. MOM Park, "A" épület
Tel.: 06-1-488-3700, www.pfizer.hu
Lezárás dátuma: 2022. 03.21.
PP-UNP-HUN-0027
OGYÉI engedélyszám: OGYÉI/19048-2/2022